

## Pitomá Karkulka

„Pomocí antilopy snadno pochopíš lva,“ pravil Jiří Hadrbolec.

„Prosím?“

„Zajíc nejlépe vypovídá o lišce.“

„Jistě,“ souhlasil jsem. Když si Jiří něco vezme do hlavy, je zbytečné s ním diskutovat. I ta největší pitomost pronášená autoritativně se zdá přesvědčivá, což hojně využívá například praktická politika. Vlastně je pro společnost ohromné štěstí, že je Hadrbolec soukromý detektiv, a ne stranický lídr. Blaho státu je bezpochyby důležitější nežli nervy jednoho agenturního společníka.

„A Karkulka byla kráva.“

„Bez námitek,“ přikývl jsem.

Nedostatek odporu Jiřího neuklidnil, spíš naopak. Odložil odbornou knihu pojednávající o viktimologii a pustil se do bilančních úvah.

„Doposud jsme všechno dělali naprosto špatně.“

„Proč?“

„Protože jsme se zajímali o pachatele. O zloděje, podvodníky a vrahy... Stálo to spoustu času, peněz i osobního rizika. A přitom stačilo jediné. Obrátit pozornost k obětem trestných činů. Tam je klíč, to je pravá cesta moderní kriminalistiky. Jak jsme jen mohli být tak slepí! Oběť říká o zločinci víc než sebedrobnější záznam v rejstříku trestů.“

„Zastřelený klenotník nejlépe popíše ozbrojeného lupiče,“ řekl jsem.

„Nezlehčuj to,“ pokáral mě Jiří. „Princip je docela jednoduchý a měli jsme ho objevit už dávno.“

Začínalo být jasné, že se poučení nevyhnu.

„Tak povídej,“ povzdychl jsem odevzdaně.

„Třeba vzpomínaná Karkulka. Žije na okraji lesa, kamarádi s myslivci, stokrát musela být varována před divou zvěří. Přesto při setkání s vlkem okamžitě všechno vykecá. To není jen hazard, ale přímo kolelování o malér. Chudák vlk vlastně ani nemohl jednat jinak, pokud se chtěl ještě někdy sám na sebe podívat do zrcadla.“

„Fintivý vlk,“ řekl jsem.

„Snad. Ale pitomá Karkulka. Detektiv v takovém případě vůbec nemusel pracně hledat stopy na místě činu nebo dolovat svědectví z lesního personálu. Stačilo, aby pochopil patologickou žvanivost červeného čepečku a mohl jít vlka sebrat. Chudák myslivec nemusel střílet, a ušetřil by si tak útoky farizejů, co si říkají ochránci zvířat.“

„Proč farizejů?“ zeptal jsem se neopatrně.

„Protože prolévají hořké slzy nad každou lstivou kočkou nebo prospěchářským psem, ale klidně plácnutím ruky zabijou charakterního a dobře vychovaného ováda.“

Dost, chtělo se mi vykřiknout, naštěstí však zadrnčel zvonek. Do místnosti vstoupil slušně vypadající muž středního věku a jako honorář za trochu práce nám nabídl příjemnou čtrnáctidenní dovolenou. Připomínalo to odměnu spadlou z nebes. Odpočinek jsem už velice nutně potřeboval.



„Ubytování v místním hostinci. Kolem lesy, rybníky, nejlepší koupání je v řece na jezu. A v nedalekém městečku jsou k dispozici tenisové kurty.“

„Ráj,“ vydechl Hadrbolec.

„V neděli je pouť. To zpravidla pečeme prase.“

Kolega Jiří několikrát naprázdno polkl a bylo zřejmé, že je rozhodnuto.

„Chápejte,“ vykládal návštěvník, „já nepochybuju o tom, že policisté své řemeslo ovládají. Správně bych jim měl říct totéž co vám. Jenže ono

to není jen tak, udat souseda. Co když za nic nemůže? Třeba chtěl ty prachy opravdu odevzdat. Pokud ovšem vy jako odborníci uznáte za vhodné všechno sdělit kriminální službě, tak to bude něco docela jiného.“

Starosta obce Brod byl mnohem větší farizej než ochránce přírody, který chladnokrevně likviduje bodavý hmyz. Nechtěl prásknout souseda sám, tak si na to najal firmu. Pěkně lacino. Za postel, pár piv a dvě porce pečeného čuníka. Měl jsem chuť odmítnout, jenže s Jiřím by pak dlouho nebyla žádná řeč. Navíc ten případ vypadal vskutku zajímavě.

Všechno začalo vyloupením pobočky banky Ofélie v okresním městě. Vousatý chlap s temnými brýlemi na očích přistoupil k bankovní přepážce a místo kreditní karty vytáhl revolver. Měl kliku. Zrovna v té chvíli byla v příslušné kóji připravena dost značná hotovost, vyděšená úřednice spustila poplašné zařízení se značným zpožděním, a tak se lump s peněžním pytlém plným přepáskovaných balíčků bankovek dostal ven z budovy vcelku nerušeně. Na ulici stačil nasednout do připraveného auta a odjet, aniž by se ochranka zmožila třeba jen na jediný varovný výstřel. Teprve pak se rozječela siréna. Policie uzavřela kraj, popis gangsterského vozu se rozletěl po celé republice. Jenže marně. Hledaný auták byl pochopitelně kradený a časem se našel na lesní cestě asi osm kilometrů za městem. To byla také poslední stopa celého případu. Po lupiči se slehla zem, možná přesedl do jiného povozu nebo pokračoval dál pěšky. Kdo ví?

Druhé jednání celé záležitosti se odehrálo v Brodu. Místní podivín, jistý Alois Vosák, zašel do hospody. Nebylo to nic zvláštního, navštěvoval lokál pravidelně večer co večer. Když rostly houby, přicházel rovnou z lesa a rád se chlubil bohatýrskými úlovky. V den, o kterém vyprávíme, však bylo všechno trochu jinak. Místo houbařského košíku se Lojza objevil s hrubým plátěným pytlém, na němž byl zřetelně čitelný nápis: BANKA OFÉLIE. Vyvolal tak pochopitelnou zvědavost.

„Co to máš, kamaráde?“

„Hele, nejsi náhodou ten hledanej pistolník?“

„Kdes to vzal?“

„Našel,“ řekl Vosák.

O bankovní loupeži věděl každý, taková událost se na okrese neodehrává příliš často.

„Co je uvnitř?“ chtěl vědět starosta.

„Prachy.“

„Ale ty přece musíš odevzdat.“

„Ani nápad. Mně taky nikdo nic nedá.“

„Neblázni, Lojzo.“

„Už jsem řekl.“

Pan Vosák vypil pivo, zašmátral v bankovním pytlí a vylovil tisícikorunu. Udivený hostinský odpočítal peníze zpátky, Vosák je shrábl, hodil nalezený poklad přes rameno a pomalým krokem zamířil ke své chalupě. Od té doby ho už nikdo nikdy neviděl.

„Jak si to vysvětlujete?“ zeptal jsem se starosty.

„Možná se pobláznil z takového nečekaného bohatství. A jel si někam užívat. Nebo...“

„Nebo co?“

„To je těžká věc...“

„Ven s tím.“

„Podle novin mělo jít skoro o deset milionů. To je fůra peněz. A válely se ve venkovské chalupě, kterou Lojza většinou ani nezamykal.“

„Počítáte tedy také s jistou možností,“ doplnil sladce Jiří Hadrbolec, „že některý z pánů sousedů pokušení neunesl, vzal si penízky sám a Aloise Vosáka pro jistotu majzнул po hlavě a zahrabal někde v lese.“

Starosta smutně povzdychl.

„I to se mohlo stát.“



Štíhlá věž kostela, bachraté venkovské chaloupky, vůně pryskyřice. Vesnička jménem Brod vypadala útulně a mírumilovně, vražedné příběhy se sem příliš nehodily. Hospoda, náves, vřadu za rybníkem prázdná cha-

lupa Aloise Vosáka. V duchu jsem se pokoušel pěkně seřadit všechno, co se nedávno odehrálo. Prchající bankovní lupič vyskočil z auta, protože správně předpokládal, že na nejbližší křižovatce už na něj čeká policejní hlídka. Pokojně se vydal lesem pěšky, vypadal jako poctivý muž na procházce, turista nebo houbař. Se zločinem jej spojovala jen zbraň a ukradené peníze, bylo tedy logické, že se chtěl usvědčujících důkazů zbavit. Revolver nejspíš zahodil a bankovky schoval. Do krmelce, pod kupu tlejícího listí nebo do větví stromů. Předpokládal, že až rozruch kolem bankovního přepadení vyprchá, vyzvedne si lup prakticky bez rizika. Jenže na skrýš narazil pan Vosák a všechno bylo najednou docela jinak.

Zkusil jsem si představit úžas starého muže, který určitě nikdy neviděl tolik peněz pohromadě. Nesplněné touhy, neuskutečněné cesty, tajné sny a nevyslovená přání, to vše se dalo za takovou horu bankovek snadno pořídit. Muselo to být mocné pokušení, nebylo divu, že mu nedolal. V euforii z neuvěřitelného nálezu udělal chybu, zašel do brodské hospody. Kdyby tichounce odnesl poklad do chaloupky, nikdo na světě by jej s bankovní loupeží nespojoval. Ovšem takhle o tom vědělo půl vesnice a bláhový starý pán si sám podepsal svůj ortel.

Venkovská vražda má v sobě cosi baladického. Hvězdnatá obloha, siluety temných chalup, vzdálené vytí psů a tiše našlapující kroky. Pak vrznutí dveří a zoufalé zaúpění oběti.

Kam s tělem?

Prošel jsem dřevěnými vraty na Vosákův dvůr. Před stodolou byla studna s pumpou. Odsunul jsem polovinu betonového víka. Šachta pod ním byla mělká, baterkou se dala voda prosvítit až na dno poseté drobnými kamennými oblázky. Vrátil jsem poklop na místo a zadní branou vykročil směrem k lesu. Cesta byla hrbolatá, s více než stokilovým tělem na káře nebo na trakaři by se tu nejelo snadno. Vyhlédl jsem si dvě tři místa vhodná k provizornímu hrobu, ale na žádném z nich už pořádně dlouho nikdo nekopal.

Rybník, to byla další možná varianta. U stavidla jsem našel dřevěné bidlo s halapartnovým háčkem na konci a následující tři hodiny strávil

prohrabováním dna. Kromě dvou starých pneumatik a svazku zabláceného drátěného pletiva jsem nevylovil nic.

Večer jsem zašel do místní hospody, kde Jiří Hadrbolec seděl už pěkně dlouho, klasický porcelánový pivní tácek měl pomalovaný čárkami kolem dokola.

„Kde se couráš, člověče? Práce stojí.“

Ruce jsem měl plné puchýřů od rybníkářského bidla, ale nechtělo se mi o marném hledání referovat. Spolkl jsem vztek a poručil si talíř srnčího guláše. Dobře jsem udělal, v nevzhledné restauraci vařili opravdu znamenitě.

„Představ si,“ hlaholil Jiří, „co ten ztracenej Lojza jednou vymyslel. Když řezal hostinskéj plaňky na plot, tak mu vyměnil skládací metr. V tom podstrčeným chybělo jedno políčko, ale všechno bylo znova snejtovaný, takže si toho nikdo nevšiml. Pan vedoucí tak vyrobil většinu prýnek o dvacet čísel kratších.“

„To mu nezapomenu,“ ozvalo se temně zpoza pípy.

„No řekni,“ dožadoval se Hadrbolec, „nebyl to bezvadnej fór?“

Moc vtipné mi to nepřipadalo. Za okny se pomalu stmívalo, cítil jsem se utahaný jako pes, tak jsem se tiše vytratil a šel spát.



Loupež a možná i vražda, to nejsou romantické historky z dívčího deníčku a licence soukromé agentury je jenom jedna. Proto jsme nakonec na okresní kriminálku přece jen zašli. Usměvavý policista nám říkal kolegové a zajímal se o všechno, co se v Brodu děje.

Vyprávěli jsme o bankovním pytli.

„Zajímavé,“ řekl. „Uprímně řečeno, už mi to pár sousedů ohlásilo taky.“

„No a?“

„Šetříme to.“

Zmínil jsem se o zmizení pana Vosáka.

„Na pátrání po něm je myslím trochu brzo,“ kroutil hlavou detektiv, „třeba jen někam odjel. Dceru má v Praze. A syna někde na Moravě. Tuším u Znojma.“

„Myslím, že neodjel a už nikdy nikam neodjede,“ prohlásil jsem. Policista zvažněl.

„Dobře, podíváme se na to.“

„Zajímala by mě ta přepadená pokladní,“ zapojil se do hovoru Jiří.

„Co je s ní?“

„Je to oběť, ne? Důležitá stopa. Jak je stará?“

„Asi čtyřicet.“

„Vdaná?“

„Rozvedená.“

„Copak vlastně o tom loupežníkovi vypráví?“

Chlapík z okresní kriminálky si Hadrbolce chvilku se zájmem prohlížel, teprve potom pomalu odpověděl.

„Nervově se zhroutila. Je v místní nemocnici a zatím jsme z ní nedostali ani slovo.“

„Pozoruhodné,“ mružel Jiří, „opravdu pozoruhodné.“

„Proč?“

„Jistě věděla, že tam bude mít větší částku než obvykle, a s tím poplašeným zařízením se jí to taky moc nepovedlo. A teď ke všemu nervy. Kdo by to byl řekl?“

Samozřejmě mi bylo jasné, kam kolega míří. Možná dohoda bankovního personálu s lupičem musí být brána v úvahu při vyšetřování každého podobného případu. Jenže co se ženou, která odmítá mluvit?

„Kdybych byl policistou...“ nakouzl Hadrbolec.

„Tak co?“

„Napadlo by mě, že ženskou ve středních letech může dokonale pobláznit jedině chlap. A jestli se kolem ní nějaký motal, určitě se někomu svěřila. Kamarádkám, sousedce, kadeřnici. Stačilo by křestní jméno. Tomáš, Petr nebo Roman. Potom by možná bylo docela zajímavý, kdyby jí nějaký Roman zavolal do špitálu, třeba by se rozpovídala.“

Policista se zešíroka usmál.

„To ale není moc férové.“

„Vyloupení banky také není fér.“

„Fajn, tohle беру. Tedy přinejmenším zkusíme váš nápad promyslet.“

Díky za návštěvu, pánové.“

Na zpáteční cestě zářil Jiří spokojeností, já však měl pocit, že jsme s případem nepohnuli ani o píd. Zajíc vypovídá o lišce, antilopa o lvu, stačí jen pochopit Karkulku a je možno obvinít vlka. Pitomost. Viktimologie coby nauka o obětech trestných činů je možná zajímavé téma na odpolední debatu v kavárně, ale práci detektiva příliš nepomůže. Klasické vyšetřovací metody jsou dobré metody.

Když jsme dorazili do Brodu, pustil jsem se do práce tak, jak jsem s případem nepochopil. Kdo všechno věděl, že Vosák našel v lese peníze? V lokále v tu chvíli byl jen starosta, pošťák a místní kominík. Samozřejmě také hostinský a později přišel ještě traktorista ze statku, určitě mu o podivné příhodě řekli. Byl pátek, v sobotu se už Alois Vosák neobjevil. Jedna jediná noc a pět podezřelých. Začal jsem zjišťovat, kdo a co tehdy dělal. Záležitost byla snazší, než se vůbec dalo očekávat.

Kominík odešel po desáté, zbylí pánové se pustili do licitovaného mariáše. Hostinský čepoval a kibicoval. Vyrželi hrát až do rána, a když se rozcházel, bylo už světlo a vesnice se probouzela.

Takže kominík. Jmenoval se František Navrátil a bydlel v nepřilíh hezkém, břízolitom omítnutém stavení kousek za statkem. Nezávazná návštěva potvrdila mé podezření dokonale. Na malém dvorku se shromáždila spousta příbuzných a štěstím zářící kominický mistr právě předváděl zbrusu nový automobil značky Peugeot.



Jiří se válel v hostinském pokojíčku obklopen žlutými deskami telefonních seznamů. Zapnuté rádio vyhrávalo na celé kolo.

„Končíme,“ řekl jsem.